

podano do wiadomości c. k. Sądów i Ewidencyi katastru obszarów czynności agrarnej	20
wyłożono list uczestników	12
przeciw liście wniesiono zarzuty	4
przedłożono rekursy	1
sporządzono główne wpisy uczestników	2
wyłożono plany bonitacyjne względnie rejestra praw udziałowych	12
zbadano uwagi lub zarzuty	3
przedłożono rekursy	—
przeprowadzono rozprawy co do wspólnych urządzeń w obszarach czynności	13
co do nowego podziału	8
przeprowadzono prowizoryczne oddanie ekwiwalentów	10
wyłożono planów komasacyjnych	7
przeprowadzono zbadanie podniesionych zarzutów	6
przedłożono je krajowej Komisji	6
Krajowa Komisja wydała odnośnych orzeczeń	5
przedłożono rekursa do Komisji ministeryalnej	3
przeprowadzono głosowanie nad planem	2
Kraj. Komisja zatwierdziła planów	3
zarządzono wykonanie planów	2
sporządzone akta dla sprostowania ksiąg hipotecznych i katastru przedłożono	1
dokonano obliczenia wyrównań kosztów	1
zakończono postępowanie i obwieszczono	—

Do końca zatem 1912 r. żadnej operacyi agrarnej nie doprowadzono pod względem formalnym do końca, ani też nie obliczono jej faktycznych kosztów, które zwrócić mają uczestnicy funduszowi krajowemu.

b) pod względem technicznym:

przeprowadzono tryangulacyi	10
dokonano obchodów granic, ustalenia i zbadania obszarów czynności	34
wykonano zdjęć obszarów	18
przeprowadzono oznaczenie wartości gruntów (bonitacya)	18
dokonano obliczeń powierzchni dla rejestru stanu posiadania część II.	16
ułożono rejestrów stanu posiadania część II.	15
sporządzono mapy oryginalne dla obszarów czynności	14
obliczono powierzchni stanu posiadania część III.	11
ułożono rejestrów stanu posiadania część III.	13
zaprojektowano i wytyczono na gruncie wspólne urządzenia	14
dokonano obliczeń wynagrodzenia	12
ułożono projektów podziałowych	14
przeprowadzono objaśnień planów	8
ułożono rejestrów wynagrodzeń	14
wykazów wyrównań pieniężnych	10
wytyczono i oznaczono ekwiwalenta w obszarach czynności	14
wytyczono i wykonano wspólne urządzenia	7
sporządzono mapy dla sprostowania ksiąg gruntowych i dla katastru	5
sporządzono wykazów nowego stanu posiadania	2

Suma kosztów wyżej wymienionych czynności agrarnych, jakie pokrył fundusz krajowy w okresie 1903—1912 wynosi ogółem 689.408 Kor. 66 hal., po uwzględnieniu zaś kosztów tych robót, które winni pokryć, a względnie zwrócić funduszowi krajowemu uczestnicy (§§ 117, 118, 121, ustawy z dnia 9. grudnia 1899 dz. u. kr. Nr. 18. ex 1900) w sumie 128.750 Kor. 53 hal., okazuje się wydatek funduszu krajowego w kwocie 560.658 Kor. 13 hal.

Porównując te cyfry z ilością zgłoszonych wniosków, okazuje się, że postęp na tem polu w okresie 1903—1912 był stanowczo za mały, przyczynę tego jednak można przypisać nie tyle małej wydatności pracy personalu, lecz raczej temu, że personal technicznych urzędników agrarnych, jak z poniżej podanego zestawienia okazuje się, jest zbyt nieliczny w stosunku do ilości zgłoszeń i w sto-

sunku do olbrzymiego nakładu pracy, jakiej wymaga każda operacya agrarna, wobec tego, że w naszych stosunkach panuje znana niezgodność między faktycznym a hipotecznym i katastralnym stanem posiadania.

Powtórę wyżej wyszczególnione daty upoważniają do twierdzenia, że Kierownictwo tak prac technicznych, jak i administracyjnych pozostawiało w tem pierwszym dziesięcioleciu podjęcia prac agrarnych wiele do życzenia.

Przydzielony przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w celu instruowania personalu technicznego (wbrew życzeniu Wydziału krajowego) zrazu w charakterze inspektora agrarnego, następnie geometry rewizyjnego c. k. Radca leśnictwa p. Jellinek, bądź to z powodu nieznamomości stosunków miejscowych, bądź też z powodu braku wiadomości fachowych, nie poprowadził sprawy tak, jak należało, a przede wszystkim dopuścił do takich i to licznych usterek w technicznych operatach, że w kilku wypadkach okazało się potrzebnem gotowe już i nawet zatwierdzone przez kraj. Komisję agrarną plany przerabiać i uzupełniać, a wiele pomiarów i obliczeń ponownie przeprowadzać. Spowodowało to niepotrzebne, a znaczne powiększenie kosztów, jakie poniósł fundusz krajowy.

Z zadowoleniem tedy zaznaczyć należy, że z początkiem bieżącego roku wymieniony c. k. radca leśnictwa został uwolniony od dalszej funkcyi przy operacyach agrarnych w Galicyi, a w jego miejsce c. k. Ministerstwo rolnictwa mianowało organem rewizyjnym c. k. Dyrektora ewidencyjnego p. Jana Tobieczyka, docenta szkoły politechnicznej we Lwowie, który z zapałem godnym uznania zaczął techniczne prace agrarne wprowadzać na nowe lepsze tory.

Prace jednak techniczne związane są ściśle z czynnościami administracyjno i cywilno prawnymi, których wykonanie należy po myśli ustaw agrarnych do c. k. miejscowego komisarza agrarnego.

Jak podane powyżej zestawienie wskazuje w ubiegłym dziesięcioleciu postęp prac agrarnych na tem polu również wiele pozostawia do życzenia.

Ze 128 bowiem prowokacyi, zaledwie w 22 wypadkach ogłoszono o rozpoczęciu działalności c. k. Komisarza miejscowego, podczas gdy c. k. kraj. Komisya agrarna wydała dla 59 obszarów orzeczenie co do wdrożenia postępowania.

Prócz tego, jak wskazuje przedłożony Wydziałowi krajowemu wykaz postępu prac w toku będących czynności agrarnych pod względem formalnym, sprawy zalegają u c. k. miejscowego Komisarza agrarnego nieraz przez lata całe, powodując wielce niepożądaną zwłokę w ukończeniu operacyj.

Tak na przykład załatwione w lutym 1911 r. przez c. k. ministeryalną Komisję agrarną rekursy przeciw planowi komasacyi w Lublińcu do końca 1912 nie zostały zakomunikowane uczestnikom, a mimo przygotowania przez Oddział techniczny materiału potrzebnego, nie zarządził c. k. miejscowy Komisarz agrarny do końca 1912 r. głosowania nad planem.

Gdy fakta temu podobne doszły do wiadomości Wydziału krajowego, odniósł się Wydział krajowy odezwą z dnia 17. kwietnia 1913 L. 54496 do J. E. c. k. Namiestnika, jako przewodniczącego c. k. kraj. Komisji agrarnej, o wglądnięcie w tę sprawę i o wydanie potrzebnego zarządzenia celem usunięcia tego stanu rzeczy; na odezwę tę dotychczas Wydział krajowy nie otrzymał żadnej odpowiedzi.

Powolność w załatwianiu spraw przypisać należy między innymi także i tej okoliczności, że w powyższym okresie czasu istniała tylko jedna miejscowa Komisya agrarna z siedzibą we Lwowie. Utworzenie tedy z dniem 1. października 1912 drugiej miejscowej Komisji agrarnej z siedzibą w Krakowie powitać należy jako zapowiedź większego postępu w operacyach agrarnych pod względem administracyjnym. Kierownikiem tej Komisji zamianował J. E. Namiestnik, jako przewodniczący c. k. kraj. Komisji agrarnej, p. Władysława Mięgowicza ck. sekretarza Namiestnictwa.

Do zakresu działania wymienionego c. k. miejscowego Komisarza agrarnego w Krakowie przydzielone zostały wszystkie w toku będące i nowo zgłoszone czynności agrarne w zachodniej części kraju, a mianowicie dwie komasa-

eye, 42 podziałów spólnych gruntów i 25 regulacji praw użytkowania i zagospodarowania pastwisk gminnych, ogółem 69 operacji w 68 gminach katastralnych.

Temuż c. k. miejscowemu Komisarzowi agrarnemu przydzielony został osobny oddział techniczny, złożony z 8 techników, a mianowicie inspektor agrarny Jan Krudysz, asystenci agr. Józef Nowak, Oskar Scherer i Karol Paschek i praktykanci agr. Jan Flacht, Franciszek Alszer, Władysław Gutkowski i Stanisław Pieprzak, ostatni od 1. grudnia 1912 r.

Natomiast w oddziale technicznym, przydzielonym c. k. miejscowemu Komisarzowi agrarnemu we Lwowie, pozostało 11 urzędników, 2 pomocników i 8 dyetaryuszy, t. j. inspektor agrarny Józef Gumowski, adjunkci agrarni Mieczysław Franta i Adam Szczeklik, asystenci agrarni Mieczysław Gawlikowski i Jerzy Bittner, praktykanci Ryszard Bittner, Franciszek Augustynek, Władysław Danek, Karol Szuszkiewicz, Tadeusz Leszczyński i Jan Łętkowski, pomocnicy techniczni Edward Łaszkiwicz i Stefan Arvay, wreszcie 8 dyetaryuszy. Ogółem tedy w r. 1912 liczył oddział techniczny lwowski 21 funkcyonaryuszy. Ponadto z końcem r. 1912 na żądanie c. k. miejscowego Komisarza agrarnego we Lwowie p. c. k. Starosty Ludwika Casparyego, przydzieleni zostali do pomocy przy zebraniu dat dla regulacji praw użytkowania pastwisk gminnych w czasie wolnym od właściwych zajęć służbowych, trzej inspektorowie uprawy łąk i pastwisk gminnych Klemens Majewski, Maryan Bosakowski i Izydor Kuzyk.

Tak więc p. c. k. miejscowy komisarz agrarny we Lwowie miał do dyspozycji personal znacznie większy niż w Krakowie, rzekomo tem uzasadniony, że z sześciu komasacji w toku będących, które wymagają największego nakładu pracy, pięć (Chiszewice, Skniłów, Skniówek, Podbereże i Wyszatyce) przeprowadza c. k. miejscowy komisarz we Lwowie, gdy w Krakowie tylko jedną (w Maszkowicach).

II Personal techniczny.

Prócz powyżej przedstawionego podziału technicznego, oddziału agrarnego na dwa od siebie niezależne oddziały, jeden z siedzibą we Lwowie, a drugi w Krakowie, zaszły w ciągu roku 1912 następujące zmiany w składzie personalu technicznego w ramach uchwalonego etatu odnośnie do Rubr. 102 lit. A. budżetu wydatków funduszu krajowego z r. 1912.

Praktykant agrarny Jerzy Bittner mianowany został asystentem agrarnym w XI. randze urzędników Wydziału krajowego; pomocnicy techniczni Karol Szuszkiewicz, Tadeusz Leszczyński i dyetaryusz Władysław Gutkowski, tudzież ukończony słuchacz wydziału kultury w Akademii ziemiańskiej we Wiedniu, Jan Łętkowski, wreszcie ukończony słuchacz kursu geometrów w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie Stanisław Pieprzak, mianowani zostali praktykantami agrarnymi w XI. randze.

Na wniosek zaś c. k. kraj. Komisji agrarnej przyjęci zostali jako dyetaryusze Bolesław Rudnicki, Stanisław Miłobędzki i Feliks Skarzyński.

Ogółem z końcem r. 1912 skład personalu technicznego dla operacji agrarnych był następujący:

2 inspektorów agrarnych	w VIII. randze
2 adjunktów	" IX.
5 asystentów	" X.
10 praktykantów	" XI.
2 pomocników technicznych	"
8 dyetaryuszy.	"

Ogółem tedy 29 osób.

Z uwagi, że stosunek posad lepiej dotowanych do posad niższej i najniższej rangi w etacie urzędników agrarnych był od początku niekorzystny, proponuje Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem c. k. kraj. Komisji agrarnej w celu

poprawy tego stosunku i umożliwienia lepszego awansu dla personelu technicznego następujący etat technicznych urzędników agrarnych:

1) inspektorów w VIII. randze	2
2) adjunktów agrarnych w IX. randze (zgodnie z propozycją na r. 1913)	3
3) asystentów agrarnych w X. randze	9
4) praktykantów agrarnych w XI. randze	12
	<u>razem 26</u>

urzędników stałych.

Natomiast Wydział krajowy proponuje zwinąć posady dyetaryuszy, doświadczenie bowiem pokazało, że poruczanie ważnych i wymagających niezwykłej sumienności prac przy operacjach agrarnych nieodpowiedzialnym i zmieniającym się nieustannie dyetaryuszom, nie tylko nie prowadzi do celu, ale połączone jest z uszczerbkiem dla funduszu krajowego. Stwierdzono bowiem, że wiele prac przy operacjach agrarnych wykonanych przez dyetaryuszy, jak rejestra praw udziałowych, wykazy i t. p., których potrzeba sporządzać całe tomy przy każdej operacji, należało ponownie wykonać, co nie tylko spowodowało zwłokę, ale pociągnęło za sobą powiększenie kosztów komasacyi.

Ponieważ przy wszelkich czynnościach agrarnych zachodzi potrzeba sporządzania kopii i rozmaitych odpisów, t. j. prac mechanicznych, przeto zgodnie z wnioskiem c. k. kraj. Komisji agrarnej Wydział krajowy proponuje powiększenie ryczałtu na pokrycie kosztów sił pisarskich i rysowniczych, chwilowo potrzebnych, podnieść z 800 K na 2.000 K rocznie z tem jednak zastrzeżeniem, że siły pisarskie i rysownicze przyjęte będą przez komisarzy miejscowych każdorazowo za zgodą Wydziału krajowego, że siły te nie będą wysyłane do obszarów czynności agrarnych, lecz będą zajęte wyłącznie pracami mechanicznymi t. j. kopiowaniem lub przepisywaniem w biurach oddziałów technicznych we Lwowie i w Krakowie.

Na koszty personelu technicznego, stosownie do proponowanej, jak wyżej zmiany etatu, wstawioną została do preliminarza budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1914 kwota ogółem 85.211 K 82 h. uwzględniając dodatki trzyletnie przypadające w r. 1914 w ogólnej sumie 979 K 82 h.

Gdy na koszty personelu prelininowano na r. 1913 84.412 K — h. okazuje się różnica 799 K 82 h. wskutek zapadających w r. 1914, jak wyżej wspomniano, dodatków trzechletnich.

III. Fundusz podręczny c. k. miejscowych Komisarzy agrarnych.

Na wniosek c. k. kraj. Komisji agrarnej, przedstawiony pismem z dnia 25. lipca 1913 L. 347/A. O. Wydział krajowy prelininuje na rok 1914

a) w dziale wydatków z funduszu krajowego bez prawa regresu do bezpośrednich uczestników komasacyi ogółem:	3.800 K
b) w dziale zaliczek zwrotnych	30.010 K
c) tytułem nadzwyczajnej dotacyi zwrotnej	10.000 K
	<u>Razem 43.810 K</u>
Gdy na fundusz podręczny na r. 1913 prelininowano	58.160 K
	mniej o 14.350 K

Różnica tak znaczna powstała przede wszystkim z tego powodu, że nowo utworzony Oddział techniczny przy c. k. miejscowym Komisarzu agrarnym w Krakowie, został już w r. 1912 i 1913 wyposażony w potrzebne instrumenta i przybory i nie ma potrzeby wstawiania na ten cel nadzwyczajnego kredytu, jaki prelininowano na r. 1913.

Ponadto Wydział krajowy nie przychylił się do wniosku c. k. kraj. Komisji agrarnej, by na zakupno kamieni granicznych wstawić do preliminarza fun-

duszu podręcznego kwoty 7.000 K., a to dlatego, że po myśli § 121 kr. ust. komas. ustęp 6, koszta tych kamieni mają ponosić uczestnicy sami i bezpośrednio t. j. bez zaliczki z funduszu krajowego.

Od szeregu lat, wskutek żądania komisji agrarnej, Wydział krajowy wstawił wprawdzie do preliminarzy odpowiednie kwoty na zakupno takich kamieni, by utrwalić nowy podział gruntów, oddanych w prowizoryczne posiadanie przed ukończeniem postępowania komasacyjnego.

Jednak takie prowizoryczne oddanie gruntów w posiadanie uczestników, przed definitywnym zakończeniem postępowania komasacyjnego, nie przewidziane ustawą, a wprowadzone u nas, by jak najrychlej wykazać postęp w operacjach agrarnych, posiada tę ujemną stronę, że po oddaniu gruntów, energia w sprawie komasacji w odnośnej gminie słabnie, rozpoczyna się nową operację, a ostateczne zakończenie postępowania, t. j. uregulowanie hipoteki w sądzie i w urzędzie ewidencyjnym przewleka się na całe lato.

W Chiszewicach np. grunta oddano uczestnikom przed sześciu laty, a postępowania dotychczas nie zakończono.

Skutkiem tego uczestnicy komasacji przez zbyt długi czas są ograniczeni niesłusznie w dyspozycji swoją własnością, nie mogąc nowych gruntów ani sprzedać ani obciążyć.

Ponieważ zdaniem Wydziału krajowego takie prowizoryczne oddanie gruntów w posiadanie, jak dotychczasowe doświadczenie pokazało, nie powinno mieć miejsca, tem samem niema potrzeby zakupna kamieni granicznych, przeto Wydział krajowy wydatku na ten cel do preliminarza wcale nie wstawił.

Na koszta komisyjne personalu technicznego i delegatów Wydziału krajowego przy poszczególnych operacjach agrarnych wstawioną została kwota

w porównaniu z preliminarzem na r. 1913	34.000 K
	28.000 K
	<u> </u>
	więcej o 6.000 K

Na uzasadnienie tej pozycji preliminarza przytacza Wydział krajowy, że rzeczywisty wydatek na ten cel, wynosił wedle zamknięcia rachunkowego za r. 1912 — 29.233 Kor. 61 hal.

Wobec tedy powiększenia etatu personalu technicznego, okazuje się koniecznem odpowiednie powiększenie tej pozycji.

Ogółem tedy na koszta operacji agrarnych Wydział krajowy proponuje:

A. Personal techniczny	85.211 K 82 h
B. Fundusz podręczny	43.810 „ — „
C. Koszta komisyjne	34.000 „ — „
razem	<u>163.021 K 82 h</u>

w porównaniu z kwotą 170.572 K, preliminowaną na ten cel na r. 1913 mniej o kwotę 7.550 K 18 h.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 29. sierpnia 1913 L. 131.840 przyjmuje się do wiadomości.

2. Sejm powiększa etat personalu technicznego dla operacji agrarnych, w porównaniu z etatem uchwalonym w r. 1912 o 1 posadę adjunkta w IX randze, o 4 posady asystentów w X randze i o 4 posady praktykantów w XI randze, natomiast zwija 4 posady pomocników technicznych i wszystkie posady dyetaryszów, tak, że etat ten ma być złożony:

- z 2 inspektorów w VIII randze
- 3 adjunktów w IX „
- 9 asystentów w X „
- i 12 praktykantów w XI „

3. Na koszty operacji agrarnych wstawia się do Rubr. X budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1914	
a) na personal techniczny kwotę	85.211 K 82 h
b) na fundusz podręczny komisarzy miejscowych kwotę	43.810 " — "
c) na koszty komisyjne kwotę:	34.000 " — "
Razem	<u>163.021 K 82 h</u>

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy :

Adam Gołuchowski w. r.

Sprawozdawca :

Dr. Tadeusz Pilał w. r.

Członek Wydziału krajowego.

C. k. miejscowy komisarz agrarny
we Lwowie.

L. 277/MKA.

Lwów, dnia 30. maja 1913.

Sprawozdanie roczne o postępie czynności agrarnych w roku 1912.

C. k. krajowa komisyo agrarna!

Przy zwrocie reskryptu z dnia 13. marca 1913 L. 106/AO przedkładam stosownie do postanowień § 12 rozporządzenia z 18. stycznia 1903 Dz. ust. kr. Nr. 21.

Sprawozdanie roczne

o postępie czynności agrarnych w r. 1912.

Z dniem 1. października 1912 kreowany został drugi komisaryat agrarny z siedzibą urzędową w Krakowie pod kierownictwem c. k. sekretarza Namiestnictwa Władysława Mięgowicza, któremu został przydzielony Oddział agrarny z inspektorem Janem Krudyszem.

Wyszczególnione w sprawozdaniu c. k. Komisarza agrarnego w Krakowie czynności agrarne, prowadzone w zachodniej części kraju, wydzielone zostały z komisaryatu lwowskiego, jak również rozdzielono istniejący personal techniczny i przydzielono do komisaryatu krakowskiego asystentów agrarnych Józefa Nowaka, Karola Pascheka, Oskara Scherera, praktykantów agrarnych Jana Flachta, Franciszka Alszera i Władysława Gutkowskiego.

Ponieważ w sprawozdaniu miejscowego Komisarza agrarnego w Krakowie i sprawozdaniu technicznego kierownika Oddziału w Krakowie przedstawiony został wyczerpująco stan prac w roku 1912 w obszarach czynności przydzielonych do Komisaryatu krakowskiego, ograniczę się do przedstawienia postępu robót w czynnościach, które pozostały przy tutejszym Oddziale agrarnym a w szczególności:

1. Komasacya Chiszewice.

W ciągu roku 1912 trutynowano uchwały sądowe co do zmian w stanie posiadania, przeprowadzono zmiany w rejestrze wynagrodzeń, zestawiono nowo utworzone parcele (ekwiwalenta) wraz z ich powierzchniami i zajęto się zebra-

niem materiału do założenia projektu zmiany księgi gruntowej. Następnie przystąpiono do układania tegoż projektu. Zestawiono rachunki dotyczące wykonanych w latach ubiegłych wspólnych urządzeń a mianowicie wykopanych rowów i zbudowanych dróg.

Zajęto się nadto zestawieniem i uzupełnieniem brakujących szkiców polowych, spóhzędnych punktów poligonalnych i punktów posiłkowych, tudzież wygotowano szkic sieci tryangulacyjnej i szkic sieci poligonalnej. Rozpoczęto następnie nanosić kopię mapy dla ewidencji katastru podatku gruntowego.

Zajętymi przytem byli z przerwami (dla wykończenia kopii mapy Skniłowa, tudzież kopii mapy Skniłowa dla katastru) Łaszkiwicz, Arvay i Rudnicki.

Dopiero po wykończeniu i wytyczeniu projektu podziału Wyszatyce większa ilość techników mogła być użytą do prac nad komasacją Chiszewic.

Ze względu, że od czasu wyłożenia planu komasacyjnego nie przeprowadzono zmian na skutek uchwał sądowych w rejestrze stanu posiadania II. części, a także przeważnie i w rejestrze wynagrodzeń, nadto nie wygotowano częściowych wynagrodzeń, tudzież nie przeprowadzono zmian wskutek orzeczeń Komisji krajowej i Komisji ministeryalnej w operatach, bez dokonania których to prac niezmiernie utrudnionem a nawet niemożliwem okazało się ułożenie projektu zmiany księgi gruntowej, zaniechano prac dalszych nad tymże projektem.

Natomiast zebrano uchwały sądowe i po uprzednim przesłuchaniu stron na treść niektórych przeprowadzono zmiany w rejestrze stanu posiadania i w rejestrze wynagrodzeń, wykonane dotąd zmiany w rejestrze wynagrodzeń uzupełniono obliczając wartość, następnie uzupełniono sumaryczny wyciąg hipoteczny i przeprowadzono dochodzenia co do bezprzedmiotowych ciężarów hipotecznych.

Gdy po zbadaniu szkiców polowych przekonano się, iż brak jest wielu zdjęć szczegółów, a nadto brak jest wielu miar kontrolnych, przeto w czasie od września do 10. listopada 1912 r. uzupełniono po większej części te braki, przeprowadzając na gruncie potrzebne pomiary. Ze względu, że szkice polowe nie odpowiadały co do formy wymogom instrukcyi i wykazywały braki i pomyłki, przystąpiono po powrocie do sporządzenia szkiców polowych. Nadto wpisano na mapach oryginalnych odległości graniczników.

Z powodu tych prac zaniechano na razie dalszego nanoszenia kopii map dla ewidencji katastru.

Od września 1912 zajętymi byli przy pracach tych a to: przeprowadzeniem uchwał sądowych w rejestrach Szczeklik i dyetaryusz Danecki, pracami nad szkicami i mapami oryginalnymi, tudzież pomiarami pod kierownictwem Szczeklika: Augustynek, Łaszkiwicz i Rudnicki.

2. Komasacja Skniłów.

Po wyczerpaniu w roku 1911 wszelkich formalności rekursowych przeciwko planowi komasacyjnemu i przeprowadzeniu zmian w odnośnych operatach na podstawie orzeczeń Komisji krajowej i ministeryalnej przystąpiono w roku 1912 do wygotowania przepisanych operatów dla sądu i katastru, przedewszystkiem przystąpiono do uporządkowania i potrzebnego w tym celu ugrupowania materiału tak technicznego jak i hipotecznego. W zakresie materiału technicznego uporządkowano wszystkie szkice polowe, szkice pomiarów kontrolnych, szkice i obliczenia tryangulacyi ciągów poligonalnych, sieci pomiarowej, punktów posiłkowych, powierzchni nowych kart i niw. Z kolei sporządzono przed wygotowaniem kart nowego stanu do sądu i katastru szkice przeglądowe poszczególnych niw z wpisaniem i wkreśleniem wszelkich dat i konstrukcyi potrzebnych do wykreślenia wszystkich szczegółów, odnoszących się do nowego stanu.

Dostrzeżono przy tej sposobności braki w pomiarach i konstrukcyi uzupełniono na miejscu czynności, poczem przystąpiono do sporządzenia kart nowego stanu dla katastru i sądu w myśl obowiązującej instrukcyi.

Nie mogę pominąć milczeniem, że przy graficznem sprawdzeniu tychże kart przez kierownika robót w Sknitowie (Frante) okazały się niedokładności przekraczające dozwolone instrukcją granice, które powstały częściowo skutkiem niedokładności w wykreślaniu, w przeważnej zaś części skutkiem wymaganego instrukcją katastralną naciągania papieru przez nanoszenie, co zamiast zobojętnie papier na wpływy atmosferyczne okazało się właśnie szkodliwym powodując zbyt wielki skurec lub rozkurec. Ponieważ niedokładności te skutkiem skureczu wystąpiły dopiero pod koniec roku 1912 okazała się potrzeba wykreślenia nowych kart w przyszłym roku z pominięciem napinania papieru przez namoczenie.

W zakresie materiału hipotecznego uporządkowano stan posiadania poszczególnych uczestników wraz z kartami ciężarów hipotecznych, przyczem zaznacza się, że skutkiem licznych bardzo zmian własności, spowodowanych podrożeniem gruntów, przeprowadzenie tychże zmian w licznych operatach i na kartach absorbowało wiele czasu pracy. W końcu roku 1912 przystąpiono do wygotowania projektu nowej księgi gruntowej.

Finalnego ukończenia operatu dla Sądu i katastru należy się spodziewać w ciągu roku 1913.

3. Komasaća Wyszatyce.

Po wyłożeniu planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, tudzież dokonaniu zdjęć obszaru i zaprojektowaniu i wytyczeniu wspólnych urządzeń w Wyszatycach, założono już w roku 1911 mapę oryginalną.

Na rok 1912 pozostawały do wykonania prace: obliczenie powierzchni i wartości niw, sporządzenie rejestru stanu posiadania III. części, odbiór życzeń, ułożenie projektu przyszłego podziału i wytyczenie tegoż na gruncie.

Podjęte już przy końcu roku poprzedniego obliczenie powierzchni dróg i niw, obliczenie ich wartości i zestawienie tychże powierzchni i wartości w III. części rejestru stanu posiadania, dokonano do końca kwietnia 1912. Zajętymi byli przy tych czynnościach technicy Ryszard Bittner, Szuszkiewicz przez krótki czas, Jerzy Bittner i Danek, tudzież dyetaryusz Gutkowski pod kierownictwem adjunkta agrarnego Szczeblika.

W tym czasie przeprowadzono również wiele zmian w rejestrze stanu posiadania II części, bądź to na skutek uchwał sądowych, bądź też zapodania uczestników.

Ze względu na większą ilość uczestników w tej gminie, celem ułatwienia odbioru życzeń i podziału gruntów, zestawiono uczestników prowadzących wspólnie gospodarstwo.

Rozpoczęły z początkiem miesiąca kwietnia odbiór życzeń prowadzono aż do lipca.

Ze względu na wielką liczbę uczestników, niezwykle rozdrobnienie gruntów i skromny majątek uczestników z jednej, a z drugiej strony dla ułatwienia późniejszych prac nad podziałem, starano się odbiór życzeń przeprowadzić możliwie najdokładniej i w tym celu przechodzono z każdym uczestnikiem jego dawne grunta wedle rejestru stanu posiadania, a następnie rozliczono wartość przybliżoną ekwiwalentów, wedle życzenia uczestników przydzielić się mających. Skutkiem tego odbiór życzeń trwał czas dłuższy.

Gdy nadto stosunkowo krótki czas pozostawał do ewentualnego prowizorycznego oddania gruntów jeszcze w roku 1912, przystąpiono jeszcze przed ukończeniem odbioru życzeń do wyznaczenia ekwiwalentów na mapie oryginalnej. Nieprzerwanie przeprowadzono zmiany w rejestrze stanu posiadania i wygotowano tymczasowy rejestr wynagrodzeń i arkusze pomocnicze do wyznaczenia ekwiwalentów.

Po ukończeniu odbioru życzeń odbywały się dalsze prace nad podziałem w siedzibie urzędowej komisarza agrarnego. Prace nad podziałem ukończono

z dniem 21. sierpnia 1912, poczem przystąpiono do wytyczenia ekwiwalentów na gruncie.

Po ukończeniu wytyczenia ekwiwalentów i okazaniu ich uczestnikom, oświadczyli jednoznacznie uczestnicy gotowość objęcia nowowydzielonych ekwiwalentów prowizorycznie w posiadanie, nie wyczekując wyłożenia planu komasacyjnego, co też rzeczywiście nastąpiło w dniu 4. września 1912.

W dalszym ciągu pracowano do końca roku 1912 nad wykończeniem części składowych planu komasacyjnego, który w jesieni roku 1913 zostanie do publicznego wglądu wyłożony.

Nadto przystąpiono w ciągu roku 1912 do wypracowania projektu melioracyjnego i zagospodarowania pastwiska gminnego w Wyszatycach o obszarze 273 ha., a stanowiącego dobro gminne.

Wspólnie z inspektorem rolnictwa gal. Towarzystwa gospodarczego p. Janowskim dokonano lokalizacji pastwiska, ułożono program przyszłego zagospodarowania i wykonano projekt melioracyjny wraz z kosztorysem na ogólną kwotę 150.500 K., celem uzyskania subwencji państwowej z dotacji hodowlanej.

Po wygotowaniu został projekt przedłożony Wydziałowi krajowemu do sprawdzenia i wyjednania subwencji państwowej.

4. Komasacya Podbereźce.

W jesieni 1911 nastąpiło wyłożenie planu komasacyjnego po prowizorycznym objęciu nowo wydzielonych gruntów. Wniesione przeciw planowi komasacyjnemu zarzuty zostały w roku 1912 na miejscu instruowane i na podstawie dokonanej w jesieni 1911 reklasyfikacji gruntów, z powodu rekursów przeciw bonitacji opracowany operat reklasyfikacyjny wraz z instruowaniem technicznym. Pracami temi zajęty był kierownik robót, adj. agrarny Gawlikowski.

W jesieni 1912 rozstrzygnięte zostały zarzuty przez krajową Komisję agrarną, przeciw orzeczeniu krajowej Komisji agrarnej wniesione zostały odwołania do komisji ministeryalnej, które po zainstruowaniu w roku 1913 przedłożone zostaną Komisji ministeryalnej. Dalsze prace w tym obszarze podjęte zostaną po rozstrzygnięciu odwołań przez Komisję ministeryalną.

5. Komasacya Lubliniec nowy.

Wskutek wniesionych odwołań przeciw planowi komasacyjnemu w Lublińcu nowym do Komisji ministeryalnej, nastąpiło rozstrzygnięcie odwołań przez Komisję ministeryalną w czerwcu 1911.

Dla braku personelu zajętego wyłącznie wykończeniem operatów w Skniłowie, Chiszewicach i Wyszatycach, niepodobniestwem było w roku 1912 podjąć dalsze prace około wykończenia komasacyi w Lublińcu, które podjęte zostaną dopiero po zupełnym wykończeniu operatów w Skniłowie i Chiszewicach.

6. Dzielenie generalne Piaski.

Przeprowadzenie dalszych prac około podziału generalnego, wspólnego pastwiska w Piaskach między gminy Szczerzec, Lany, Ostrów i Piaski doznało opóźnienia, z powodu zamknięcia kamieniołomu, znajdującego się na obszarze czynności agrarnej przez Starostwo Iwowskie ze względów bezpieczeństwa publicznego.

Po zatwierdzeniu orzeczenia Starostwa przez Ministerstwo handlu, restryktem z dnia 13. października 1911 L. 19.922 zarządziłem na wiosnę 1912 od-

graniczenie wykluczonego od eksploatacyi kamienia, obszaru na pastwisku przy współudziale delegatów Starostwa i poruczyłem dalsze prace około tej czynności inspektorowi Gumowskiemu. Przy sposobności odbioru życzeń od uczestniczących w podziale gmin co do przyszłego podziału zgłosił miejscowy gr. kat. proboszcz swe pretensye co do wydzielenia ekwiwalentu za wykonywane prawo pascania na wspólnych gruntach. Po załatwieniu tej sprawy na podstawie opinii c. k. Prokuratorzyi skarbu zostanie podział w roku 1913 przeprowadzony.

7. Dzielenie generalne Łopatyn (Trytki-Bebechy).

Po zupełnem wykończeniu operatu podziałowego i wyłożeniu planu dzielenia w roku 1911 do publicznego wglądu, przedłożyłem operat Komisyi krajowej sprawozdaniem generalnem z dnia 14. października 1911 L. 470/MKÅ do dalszego postanowienia w myśl § 115 kr. u. dz. reg.

Orzeczeniem z dnia 11. maja 1912 do L. 223 AO zatwierdziła c. k. krajowa Komisya agrarna plan podziału wraz z elaboratem gospodarstwa lasowego, w ślad zaczętem wygotowałem elaborata dla sprostowania księgi gruntowej i ewidencyi operatów katastralnych i przedłożyłem je krajowej Komisyi sprawozdaniem z dnia 22. sierpnia 1912 L. 487 MKÅ.

Oprócz powyżej wykazanych prac dokonano w r. 1912 całego szeregu przedwstępnych czynności około uregulowania praw użytkowania i zarządu pastwisk gminnych, stanowiących dobro gminne w Parchaczu, Dolinie, Dmytrowie wyszczególnionych w zestawieniu II, III i IV, wypracowano projekta melioracyjne i zagospodarowania dla pastwisk gminnych w Rzochowie, Rzędzianowicach, Hykach Dębiakach i Reichsheimie powiatu Mieleckiego i dokonano dochodzeń informacyjnych w kierunku wdrożenia postępowania regulacyjnego co do pastwisk, dla których Wydział krajowy ułożył już projekta melioracyjne i uzyskał subwencye państwowe z funduszu hodowlanego a w szczególności w Dolinie, Wierzechosławicach, Wyciążach, Sokolnikach i Jozefsdorfie. Nadto dochodzenie informacyjne co do podziału generalnego pastwiska między gminy Krzemienica i Czarna, regulacji praw w Tartakowie wsi i Kopytowie z czynnościami przedwstępnymi, wreszcie czynności około wymiany enklaw lasowych położonych wewnątrz lasu gr. kt. Kapituły przemyskiej w Woli michowej bliżej w sprawozdaniu Torskiego wyszczególnione.

Dokładny obszar wszystkich czynności dokonanych w 1912 dają przyległe wykazy j ilustrują mozolną pracę, jaką wykonał przydzielony mi personal.

Do protokołu Komisarza agrarnego wpłynęło w roku 1912 ogółem 1005 exhibitów.

Do tego sprawozdania dołącza się oprócz wykazów, I, II, III i IV wykaz przedsięwziętych przez Komisarza podróży urzędowych, sprawozdanie inspektora agrarnego i stałego rzeczoznawcy Antoniego Torskiego.

C. k. Starosta, jako miejscowy Komisarz agrarny.

Caspary W. r.

Sprawozdanie roczne

inspektora agrarnego z czynności oddziału technicznego we Lwowie w roku 1912.

W ciągu roku ubiegłego zaszły znaczne zmiany w składzie personalu technicznego, spowodowane kreowaniem drugiego oddziału przy nowo utworzonej c. k. Komisji miejscowej w Krakowie.

W lwowskim oddziale technicznym pozostaje:

Inspektor agrarny (r. VIII) Józef Gumowski.

Adjunkci agrarni (r. IX) Mieczysław Franta i Adam Szczeklik.

Asystenci agrarni (r. X) Mieczysław Gawlikowski pozostawiony do wykończenia robót w Krakowie, Jerzy Bittner.

Praktykanci agrarni (r. XI) Ryszard Bittner, Franciszek Augustynek, Władysław Danek, Karol Szuszkiewicz, Tadeusz Leszczyński i Jan Łętkowski.

Dyetaryusze: Stefan Sokalski, Florian Danecki, Karol Gutkowski, Józef Pawluk, Stanisław Miłobędzki, Bolesław Rudnicki, Feliks Skarżyński i bezpłatny wolontaryusz Jerzy Antoniewicz.

Oddział techniczny c. k. Komisji miejscowej we Lwowie składał się zatem z 11 techników, dwóch pomoenników technicznych i ośmiu dyetaryuszy.

Do czasu kreowania Oddziału technicznego przy c. k. Komisji miejscowej w Krakowie, cały oddział lwowski pozostawał do 1. marca pod kierunkiem inspektora Krudysza. Od 1. marca z powodu przydzielenia mnie do c. k. Komisji agrarnej w charakterze inspektora, (rezolucya Wydziału kr. z dnia 9 2. 1912. LW. 19447) nastąpił tymczasowy rozdział w kierownictwie poszczególnych robót, tak, że mnie zostały przydzielone reskrytem z 4/3. 1912. L. 47 AO. prace i personal techniczny zajęty w Wyszatycach, oraz roboty około wypracowania projektu melioracyi pastwisk w Mieleckim powiecie.

Reskrytem późniejszym z 26.8. 1912. L. 218/AO. poruczono mi nadzór robót prowadzonych w Skniłowie i Chiszewicach, uchylając równocześnie od nadzoru tych robót inspektora Krudysza.

Kiedy w późniejszym czasie adjunkt agrarny Szczeklik przedłożył program wykończenia prac w Chiszewicach i Skniłowie i zapewnił, że w terminie określonym początkowo do 1 10. 1912., później przedłużonym do 1/1 1913., wykończy zupełnie obie te gminy, z największą gotowością zgodziłem się z życzeniem P. Rady Namiestnictwa Brücknera, żeby kierownictwo tych robót pozostawić Szczeklikiowi. Ingerencya moja ograniczyć się miała li tylko do tego, że na wypadek nieporozumień między Frantą a Szczeklikiem miałem łagodzić różnice poglądów. Nadto przyrzekłem, że poprę wszelkie usiłowania Szczeklika w dążności jak najprędszego wykończenia rzeczonych prac. Z tych powodów prawdopodobnie zarządził c. k. Komisarz miejscowy przedłożenie przez Frantę i Szczeklika rocznego sprawozdania z postępu prac tych bezpośrednio. Dlatego moje

sprawozdanie ograniczam do ogólnych uwag, że oba terminy wykończenia nie zostały dotrzymane, że wykończenie Skniłowa uważam za możliwe do końca czerwea, Chiszewice jednak prawdopodobnie nawet w roku 1913 wykończone nie zostaną.

Powód tak złego stanu widzę w niesystematyczności prowadzenia robót, przyczem prawie bezustannie ponawia się potrzeba uzupełniania pomiarów i dochodzeń na miejscu z powodu rzekomych braków. Największą jednak trudność w ostatecznem wykończeniu, przedstawia brak pewnych wytycznych w założeniu nowej księgi gruntowej tak, że na tym punkcie pomimo kilkakrotnych rozpoczynañ, niedaleko jesteśmy od prób pierwotnych. Jednym z punktów dotychczas w tym kierunku nie wyjaśnionych i nie zdecydowanych jest kwestya, czy mamy prawo spisywania ze stronami zeznań odnoszących się do zmian praw posiadania. W ciągu lat, techniczny Oddział agr. spisywał w formie protokołu akta, które wprowadzając niezgodność w niezgodne i tak ze stanem faktycznym księgi gruntowe, gmatwają sprawę jeszcze bardziej. Rada moja odesłania protokołów tych sądowi, celem przeprowadzenia sprostowań na podstawie tychże w hipotece, została odrzuconą tak przez c. k. Radcę Jellinka jako organu instrukcyjnego, jak i przez c. k. Komisarza miejscowego.

Komasacya w połączeniu z regulacyą w Wyszatycach, w powiecie przemyskim, obejmowała obszar 1696 ha. przypadających na 1125 uczestników.

W roku 1912 doprowadzono do prowizorycznego oddania gruntów w posiadanie. Forma ta nieprzewidziana ustawą ustaliła się już w Galicyi, przez podobne przyjęcie w gminach innych jak: Skniłówek, Skniłów, Chiszewice, Podbereże. Dlatego że prace komasacyjne przeciągają się latami, uczestnicy widząc korzyści w skomasowanych gruntach, godzą się na tymczasowe objęcie nowych gruntów w posiadanie, z tem zastrzeżeniem, że nie tracą praw dochodzenia w drodze rekursu usunięcia krzywd lub usterek. W Wyszatycach odbiór ten przeszedł nadzwyczaj spokojnie, a nawet w późniejszym terminie z odbioru nowych ekwiwalentów prawie ogólne było zadowolenie. Nie oznacza to jednak, że postępowanie komasacyjne w krótkim czasie zakończone zostanie. Czy to skutkiem mylnych obliczeń tryangulacyi, czy też mylnych dat dostarczonych przez c. k. biuro tryangulacyjne, o które tryangulacyę oparto już w roku 1907, wiadano, że tryangulacya złą jest. Na podstawie jednak tej, skonstruowano mapy oryginalne, a w dalszym ciągu, ażeby nie przewlekać oddania gruntów w posiadanie, musiano w roku 1912 wrysować nowy podział gruntów w te mapy. Sprawę tę obecnie dopiero wziął p. Radea Jellinek do zbadania i rozstrzygnięcia. Zmiany jednak przeprowadzone w obliczeniach tryangulacyjnych, spowodują dalsze zmiany w obliczeniach poligonów, zmiany oryginalnych map, które zrobiono na podstawie dat dotychczasowych i spowodują obliczenia ponownych powierzchni. Wszystko to opóźni wypracowanie elaboratu dla katastru i sądu.

Drugą sprawą, która utrudnia zakończenie postępowania, będzie założenie nowej księgi gruntowej, tak z powodu niezgodności wykazów hipotecznych, jak i zaniebdanie przeprowadzenia przez sąd zmian spowodowanych protokołami spisanyimi przez oddział techniczny, podobnie jak w gminach innych. W tych warunkach nie można liczyć na pedsze wykończenie komasacyi w Wyszatycach jak za lat 3 do 4.

Kierownikiem robót tych był do września adjunkt agr. Adam Szczeklik, od września asystent agr. Ryszard Bittner.

Sprawa komasacyi w Lublińcu nowym pozostaje w zupełnym zastoju. Obejmuje ona powierzchnię 3588 ha. a liczba uczestników wynosi 1089. W roku 1909 został wyłożony projekt podziału gruntów. Przeciw temu projektowi wpłynęły rekursy do komisji krajowej i ministeryalnej. Po załatwieniu tych rekursów powinno było nastąpić głosowanie nad planem, jak zaznaczono w sprawozdaniu z roku 1911. Jednak głosowanie się nie odbyło. Odwleczenie na tak długi okres zakończenia postępowania musi mieć ten skutek, że wszelkie znaki pracy technicznej w polu zaginęły bez śladu, tak, że w razie gdyby obecnie w głoso-

waniu plan przyjęto, potrzeba będzie od początku całą tę pracę przeprowadzić na nowo. W stanie posiadania musiały nastąpić tak duże zmiany, że trzeba będzie sprostować i przerobić cały materiał ułożony w rejestrach. W końcu i tu występuje w gorszej jeszcze formie sprawa około 400 protokołów, spisanych ze stronami w sprawach kupna i sprzedaży, darowizn lub zapisów nie przeprowadzonych tabularnie. Protokoły te utrudnią również postęp pracy.

Komasacya w Podbereżach obejmuje 1083 ha., uczestników 375. Operat zachodzi się w toku załatwiania wniesionych rekursów i przeprowadzenia zmian spowodowanych rekursami. Wykończenie późniejsze elaboratów dla sądu i katastru natrafi na trudności, z powodu usterek w operacie trygonometrycznym, podniesionych przez Dyrekcję Skarbu.

Komasacya Skniłówek obejmuje 165 ha. 48 uczestników. Postępowanie zostało ukończone. Tylko operat przedłożony ewidencji katastru został zwrócony do przerobienia z powodu usterek. Na zarządzenie jednak Pana Jellinka, zostanie on wykończony równocześnie ze Skniłowem i oddany ponownie.

Dzielenie pastwiska w gminie Piaski obejmuje 206 ha. Pastwisko to podzielone ma być między 4 gminy, Szczerzec, Piaski, Łany i Ostrówek. Dla uzyskania danych pewnych co do podziału definitywnego, na któryby wszystkie 4 gminy się zgodziły, wypracowano tymczasowy podział. Podział ten przedłożony gminom uległ zmianom. Równocześnie wyłoniła się kwestya prawa paszenia bydła probostwa gr. kat. w Szczereu. Aż do załatwienia tej sprawy wstrzymano ostatecznie wykończenie podziału.

Wymiana enklaw lasowych w Woli michowej znajduje się w toku zupełnego wykończenia.

Oprócz opisanych powyżej prac, wdrożono cały szereg regulacji pastwisk, wyszczególnionych zestawieniem 3 i 4. Prace te są w stadyum początkowych dochodzeń.

Ogólny stan robót tak się przedstawia, że na razie o rozpoczęciu nowych robót mowy być nie może. Cały personal zajęty jest porządkowaniem robót dawnych, sprostowaniem rejestrów ksiąg gruntowych, poprawianiem w mapach oryginalnych nawet takich, które nosząc podpis organu rewizyjnego, jako sprawdzone i zgodne, powinny być bez zarzutu.

Jeśli się jednak oddział techniczny wyrobi z tych zaległości i zostaną siły wolne, sądzę że zapoczątkuje się nowe prace komasacyjne, których prowadzenie wniesiono już przed laty kilku: Wołczuchy (1904) Laszki gościńcowe (1907), Błozew dolna (1904), Przewłoczna (1903), Małków (1906), a których rozpoczęcia strony interesowane się domagają.

Ażeby jednak prace mogły pójść tempem szybszem niż dotychczasowe, wymagać one muszą pewnego stadyum przygotowawczego w tej części robót, które oddziałowi technicznemu sprawiają najwięcej trudności, t. j. sprawdzenie niezgodności stanu faktycznego z księgą gruntową. W tym celu należałoby w pierwszym rzędzie skorzystać z ustawy z 11/12 1906, o sprostowaniu galicyjskich i bukowskińskich ksiąg hipotecznych, przez wyjednanie Komisarzy do sprostowania ksiąg hipotecznych.

Czynność ich możnaby ułatwić i przyspieszyć dodaniem funkcyonaryuszy oddziału technicznego do pomiarów.

Zaprowadzenie nowej księgi gruntowej jest wogóle tak trudnem, że dotychczas faktycznie nie wyszliśmy ze stadyum orientowania, w jaki sposób przeprowadzić je należy. Wskazaniem byłoby przeto korzystanie z § 6 r. k. o wyznaczeniu osobnego Komisarza dla części prawnej. W ten sposób tylko możnaby odciążyć oddział techniczny od sprostowania wykazów hipotecznych na podstawie nadsyłanych orzeczeń sądowych. Inaczej nawet przy dobrych chęciach, jakimi odznacza się prawie cały ogół oddziału technicznego, żadna praca nie pójdzie w tem tempie, jakie pożądanem jest ze względu na koszty, interes stron i nadzieje, które kraj i ogół w komasacyi pokładają.

Lwów, w lutym 1913.

Inspektor agrarny:

Józef Gumowski w. r.

Odpis

L. 131/MKA

Kraków, dnia 21. lutego 1913.

Sprawozdanie c. k. miejscowego Komisarza agrarnego w Krakowie o postępie czynności agrarnych w IV. kwartale 1912 r. w przydzielonym mu okręgu Galicji zachodniej.

C. k. krajowa Komisya agrarna!

Stosownie do postanowień § 12. rozporządzenia z dnia 18. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 22 przedkładam c. k. krajowej Komisji agrarnej następujące

Sprawozdanie

o postępie czynności agrarnych w roku 1912 w Galicji zachodniej.

Przedewszystkiem nadmienić muszę, że z dniem 1. października 1912 r. ustanowiony został II-gi miejscowy Komisarz agrarny w Galicji z siedzibą w Krakowie, któremu poruczone zostało przeprowadzenie rozpoczętych już operacji agrarnych w okręgu powiatu politycznego Nowosądeckiego i Myślenickiego, oraz przydzielone zostały w przeważnej części operacje agrarne mające być prowadzone w Galicji zachodniej.

Krótki, gdyż zaledwie trzy miesięczny okres czasu, przez który w r. 1912 prowadził c. k. miejscowy Komisarz agrarny z siedzibą w Krakowie operacje agrarne w Galicji zachodniej przypadał już na okres, w którym wykonuje się przeważnie prace biurowe, nie daje zatem materiału do wyczerpującego sprawozdania, któreby dało prawdziwy obraz postępu prac agrarnych w Galicji zachodniej. Dlatego też sprawozdanie to może być tylko uzupełnieniem sprawozdania c. k. miejscowego Komisarza agrarnego we Lwowie c. k. Starosty Ludwika Caspary'ego, który aż do 30. września 1912 r. prowadził operacje agrarne w całej Galicji i obejmuje tylko postępek prac naturalnie bardzo niski za ostatni kwartał 1912 r.

W ciągu IV. kwartału 1912 r. prowadzono czynności urzędowe w dalszym ciągu koło dzielenia w Maszkowicach (w połączeniu z częściową komasacją), w Chelmeu polskim, Swiniarsku, Wyglanowicach, Biegonicach, Moszczenicy niższej, Czerńcu, Bieńkowce, Szczereżu i Obidzy.

W szczególności:

1. Dzielenie i częściowa komasacja Maszkowice, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 374 hekt. ilość uczestników 91.)

Prace techniczne rozpoczęto w roku 1909-tym. Przez lata 1909, 1910, 1911 przeprowadzono pomiary i zdjęcia, wygotowano plan komasacyjny i podziału wspólnych gruntów w obszarze czynności, zestawiono listy praw udziałowych i rejestr wynagrodzeń, przeprowadzono wytyczenie ekwiwalentów i odgraniczono granicznymi. Nadto oddano wydzielone ekwiwalenta w pastwiskach w prowizoryczne posiadanie, oraz wykonano wspólne urządzenia.

W roku 1912 wykonano dodatkowe zdjęcia i pomiary, celem nawiązania się na stałe punkta katastralne, gdyż okazało się, że podane punkta trygonometryczne są w rezultacie niewystarczające tak co do ich ilości, jakoteż i dokładności, skutkiem czego oparte na nich zdjęcie wykazało znaczne zwichrzenie w stosunku do układu map katastralnych.

Pomiary te przeprowadzono niezależnie od siebie dla każdego z poszczególnych kompleksów, odrębnie.

W trakcie wykonania pozostają obecnie allegata potrzebne do wyłożenia planu.

2. Dzielenie szczegółowe Chełmiec polski, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 135 ha, ilość uczestników 30)

Prace techniczne rozpoczęto w jesieni roku 1908 od zestawienia i wyłożenia listy uczestników.

Przeciw tej liście wniesiono kilka zarzutów, wskutek czego roboty zostały czasowo wstrzymane. Rekursa te dotąd nie zostały rozstrzygnięte.

Wskutek życzenia interesowanych w jesieni 1910 r. rozpoczęto prace techniczne na nowo, tak, że w roku 1911 można było wytyczyć ekwiwalenta na miejscu i uczestnicy objęli swe ekwiwalenta w prowizoryczne posiadanie.

W roku 1912 uzupełniono istniejący projekt podziału na podstawie zbędnych zaszłych zmian w stanie posiadania, tudzież uzupełniono zdjęcia, celem nawiązania projektu na kataster.

3. Dzielenie szczegółowe Bieńkówka, powiat Myślenice.

(Obszar 72 ha, liczba uczestników 23).

Prace techniczne rozpoczęto w roku 1910.

Czynność agrarna w tej gminie obejmowała dwie role: Łachotówka i Krużłówka i polegała głównie na zdjęciu, względnie uzupełnieniu częściowo już na gruncie istniejącego podziału.

W roku 1912 wykonano powyższe zdjęcia, przyczem nawiązano cały projekt podziału na stałe punkta katastru, oraz przygotowano cały operat do wyłożenia.

4. Dzielenie szczegółowe Biegonice, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 162 h., liczba uczestników 32).

Prace techniczne rozpoczęto w jesieni 1910 r. od zestawienia i wyłożenia listy uczestników. Przeciw liście uczestników wniesiono zarzuty, które dotąd

nie zostały ostatecznie rozstrzygnięte. Przez lata 1911 i 1912 prace techniczne jednakże nie wstrzymano, wobec tego, że zarzuty są bezpodstawne i postąpiły one o tyle naprzód, że po przygotowaniu całego materiału potrzebnego do ułożenia natychmiast po załatwieniu zaległych rekursów rejestru praw udziałowych, wykonano i wytyczono na miejscu projekt podziału, oraz przeprowadzono wszelkie pomiary i obliczenia potrzebne do nawiązania tego projektu na kataster.

5. Dzielenie szczegółowe Wyglanowice, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 36 ha, liczba uczestników 12).

Prace techniczne rozpoczęto w lecie 1911 roku. W jesieni 1911 r. wypracowany został cały projekt podziału, a wytyczone na gruncie ekwiwalenta objęli uczestnicy bez jakichkolwiek zarzutów w prowizoryczne posiadanie.

W ciągu roku 1912 wyłożony został rejestr praw udziałowych i cały operat techniczny przygotowany został do wyłożenia.

Celem nawiązania projektu na stałe punkta katastralne poczyniono dodatkowo odpowiednie pomiary i odnośne obliczenia.

6. Dzielenie szczegółowe Szczereż, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 48 ha, liczba uczestników 13).

Roboty w tej gminie podjęto w roku 1911. Po wyłożeniu listy uczestników przeprowadzono obchód granic, zdjęcie i oszacowanie obszaru.

Ponieważ przeciw liście uczestników wniesiono zarzuty, (które dotąd nie zostały rozstrzygnięte) wstrzymano prace techniczne aż do rozstrzygnięcia w toku instancyi tych zarzutów.

W roku 1912 w obszarze czynności agrarnych w Szczereżu nie robiono.

7. Dzielenie szczegółowe Obidza, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 45 ha, liczba uczestników 80).

Prace techniczne w tej gminie podjęto w roku 1911 z końcem lata. W ciągu zimy wypracowany został projekt podziału, który z wiosną 1912 r. został wytyczony na miejscu i po uskuteczeniu odgraniczenia przecinkami wszystkich ekwiwalentów, oddano je uczestnikom w prowizoryczne posiadanie. Następnie przeprowadzono pomiarowe nawiązanie projektu na kataster, ułożono listę uczestników, opracowano rejestr praw udziałowych i przygotowano cały operat do wyłożenia.

W roku bieżącym zostanie czynność definitywnie zakończona.

8. Dzielenie szczegółowe połączone z regulacją Moszczenica niżna, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 90 ha, liczba uczestników 40).

Przedmiot czynności agrarnej stanowią dwa odrębne góryste kompleksa gruntowe, oznaczone na mapach katastralnych nazwami: 1) „Wyżnie Lipie“ i 2) „Cyganowskie Lipie“.

Kompleks „Wyżne Lipie”, położony na południowo-wschodniej stronie od miejscowości, przylega do granicy gminy Moszczenica wyżna i Przysietnica. Środkiem obszaru od południowego wschodu ku północnemu zachodowi płynie potok, rozdzielający te grunta na dwa główne stoki o znacznym nachyleniu szkarp, zarosłe przeważnie brzezina, miejscami zaś świerczyną o średniej zwartości. W południowo-wschodniej stronie przecięty jest ten obszar drogą t. zw. lipską, prowadzącą z Przysietnicy do Starego Sącza.

Droga ta przecina w dalszym ciągu drugi kompleks t. zw. „Cyganowskie Lipie”, położony na północno-zachodniej stronie od miejscowości, przyległy do granicy gminy Stary Sącz i Barcice.

Obszar ten przecięty jest w kierunkach od południa do północy i od zachodu ku wschodowi dwoma potokami na kilka spadzistych stoków, zarosłych przeważnie zwartą oleżą.

Ponadto wchodzi w skład tego obszaru kilkumorgowy grunt orny, przeznaczony na siedzibę wspólnego leśnego. Prócz tych dwóch głównych kompleksów istnieje jeszcze szereg mniejszych wspólnych parcel rozsianych wzdłuż potoku i w obrębie miejscowości, co do których nie życzą sobie jednakże uczestnicy ich podziału i żądają tylko sprostowania wpisu hipotecznego i pozostawienia im we wspólnym użytkowaniu, jako wolny dostęp do potoka, jako pastwisko dla gęsi, bieleńce płótne i inne wspólne cele gospodarcze.

Na wniesioną prowokację wspomnianej miejscowości wdrożyła c. k. miejscowa Komisja agrarna postępowanie do szczegółowego podziału i częściowej regulacji powyższej wspólności w lecie 1912 r.

Roboty w tej gminie rozpoczęto już z wiosną 1912 r. od zestawienia listy uczestników. Listy tej nie można było jednakże wyłożyć, gdyż w orzeczeniu ek. Komisji krajowej pominięto wykaz hipoteczny lw. 31 ks. gr. gm. kat. Moszczenica, który jest objęty również operacją agrarną. Aż do czasu załatwienia tej kwestyi wstrzymano dalszy tok postępowania administracyjnego.

Niezależnie jednakże od tego prowadzono w dalszym ciągu roboty techniczne w tej gminie w ciągu roku 1912.

Jako podstawę do przeprowadzenia czynności przyjęto mapę katastralną. Ponieważ jednakże wewnątrz obszaru okazał się zupełny brak odpowiednich punktów stałych dla zdjęcia szczegółów i do zawiązania następnego wytyczenia, przeto założono szereg ciągów poligonalnych w nawiązaniu do wyszukanych i ustalonych punktów poza obrębem obszaru. Na obliczone te ciągi przeprowadzono zdjęcia całego obszaru, celem odtworzenia względnie częściowego wyrównania granic, następnie zdjęcia oddziałów bonitacyjnych, oraz zdjęcia i wytyczenia istniejących i zaprojektowanych wspólnych urządzeń.

W roku bieżącym, o ile w poszczególnych stadiach postępowania administracyjnego nie będzie zarzutów i rekursów, należy się spodziewać definitywnego zakończenia operacyi.

9. Dzielenie szczegółowe Czerniec, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 163 ha, liczba uczestników 35).

Obszar czynności agrarnej obejmuje szereg odrębnych kompleksów gruntowych, położonych częściowo w dolinie rzeki Dunajca, częściowo w górach zamykających z obu stron tę dolinę.

Kompleksa te są następujące:

- 1) Wikliny złożone z trzech niw:
 - a) Cypel.
 - b) Międzywodzie.
 - c) Lęg.
- 2) Las ekwiwalentowy.
- 3) Glinnik.

- 4) Obłazy.
- 5) Borki.
- 6) Borowa.

Prace techniczne w tej gminie rozpoczęto w połowie roku 1912 od wyznaczenia obszaru czynności przez komisyjny obchód granic i zestawienie listy uczestników.

Lista ta została wyłożona i stała się prawomocną. Ponieważ nie podniesiono żadnych zarzutów przeciw liście, przeprowadzono oszacowanie gruntów na podstawie porozumienia.

Odnosnie do lasu zasięgnięto opinii rzeczoznawcy fachowego.

Następnie przystąpiono do zdjęcia obszaru, które jednakże wymagać będzie bardzo znacznego nakładu pracy, a to z uwagi, że znaczna część obszaru przylega do gruntów wspólnych i lasów sąsiednich gmin, gdzie granice przeważnie są zatracone tak, że trzeba będzie odtwarzać je na podstawie mapy katastralnej.

Wyjątek stanowią granice od obszaru krajowego (gościniec krajowy) i od obszaru zajętego przez regulację rzeki Dunajca, które to granice wyznaczono z delegatami odnośnych władz na miejscu.

10. Dzielenie szczegółowe Świniarsko, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 133 ha, liczba uczestników 43).

Prace techniczne w tej gminie rozpoczęto w r. 1908. W latach 1909 i 1910 przeprowadzono cały tok postępowania tak, że z wiosną 1910 r. plan dzielenia został przez c. k. krajową Komisję agrarną zatwierdzony. Przez rok 1910 i 1911 prace techniczne wstrzymano, aby przy końcowem postępowaniu włączyć do czynności agrarnej także drugi obszar, który na razie nie był objęty czynnością agrarną, gdyż toczył się co do niego spór sądowy z gminą miasta Nowego Sącza. W ciągu roku 1912 doszła do skutku ugoda między gminą Świniarskiem, a gminą miasta Nowego Sącza co do spornej przestrzeni.

Wobec tego jednakże, że c. k. krajowa Komisya agrarna postanowiła w myśl dodatkowo wniesionej prowokacyi, traktować oba te obszary oddzielnie, przeprowadzono w r. 1912 na miejscu uzupełniające dochodzenia i pomiary, celem sprostowania operatu podług obecnego stanu, oraz dla nawiązania całego projektu na zdjęcia katastralne, oraz rozpoczęto prace do opracowania elaboratów dla sądu i katastru.

Prócz wymienionych czynności przeprowadzone zostały przez oddział techniczny dochodzenia, celem zestawienia listy uczestników w gminach Zabełcze i Strugi w powiecie Nowosądeckim.

Po koniec roku 1912 wpłynęło ogółem jedna prowokacya na przeprowadzenie komasacyi i 13 prowokacyi na podział wspólnych gruntów i regulację, odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania, jak niemniej pastwisk gminnych.

Wyszczególnienie prowokacyi zamieszczono w osobnym wykazie.

Wdrożona przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy akcyja, mająca na celu podniesienie hodowli bydła przez melioracye, oraz uregulowanie praw użytkowania i zarządu pastwisk gminnych została uwieńczona skutkiem, czego dowodem tak wielka liczba prowokacyi o melioracyę i uregulowanie pastwisk gminnych w Galicyi tak w roku 1911 jak i 1912.

Na podstawie przeprowadzonych w roku 1911 i 1912 dochodzeń informacyjnych, uchwaliła c. k. krajowa Komisya agrarna w roku 1912 wdrożyć postępowanie regulacyjne w następujących gminach Galicyi zachodniej w obszarach nimie przydzielonych:

1. Babule	powiat Mielec	o obszarze 101 ha.
2. Borki nizińskie	" "	" 44 "
3. Brzyście	" "	" 65 "

4. Cholerzyn	powiat Kraków	o obszarze	114 ..
5. Wyciąże	" "	"	36 ..
6. Sokolniki	" Tarnobrzeg	"	164 ..

Nadto w szeregu gmin, co do których wniósł prowokację o regulację praw użytkowania i zarządu pastwiskąg minnego Wydział krajowy, nie przeprowadzono dochodzeń informacyjnych, gdyż c. k. Namiestnictwo nie uznało dotąd po myśli § 55 ust. dz. reg. regulacyi w tych gminach za konieczną.

Z wiosną b. r. rozpoczęte zostaną, o ile stan personalu w tut. oddziale agrarnym na to zezwoli, roboty techniczne przede wszystkim w tych obszarach, co do których projekta melioracyjne są już przygotowane i co do których c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało już subwencye z t. zw. funduszu hodowlanego.

Dokładny obraz wszystkich dokonanych czynności w r. 1912 dają przyległe wykazy.

Co do personalu technicznego.

Z dniem 1. października 1912 r. otwarty został II. c. k. miejscowy Komisarjat agrarny w Galicyi z siedzibą w Krakowie.

Do tego oddziału przydzieliła c. k. krajowa Komisya agrarna:

1. Inspektora agrarnego Jana Krudysza w VIII. kl. rangi.

2. Asystentów agrarnych:

a) Józefa Nowaka inż.

b) Oskara Scherera inż.

c) Karola Pascheka inż. w X. kl. rangi.

3. Praktykantów agrarnych:

d) Jana Flachta.

e) Franciszka Alszer a inż.

f) Władysława Gutkowskiego w XI. kl. rangi.

Nadto przydzielono z dniem 4. grudnia 1912 r. świeżo przyjętego praktykanta agrarnego, Stanisława Pieprzaka.

Prócz tego pracuje w okręgu tut. Komisarjatu agrarnego, asystent agrarny Mieczysław Gawlikowski, który należy dotąd do składu technicznego oddziału agrarnego we Lwowie, a ma przydzielone dzielenie w Biegonicach.

Prace techniczne były w ten sposób rozdzielone, że asystent agrarny Józef Nowak miał przydzielone dzielenie w Bienkówce, a nadto czasowo pracował przy dzieleniu w Biegonicach i przy komasacyi w Maszkowicach, asystent agrarny Oskar Scherer ma przydzielone dzielenie w Wyglanowicach i w Moszczenicy niższej, asystent agrarny Karol Paschek pracuje czasowo przy komasacyi w Maszkowicach, praktykant agrarny Jan Flacht ma przydzielony dział szczegółowy w Świniarsku, Chełmcu polskim i Obidzy, praktykanci agrarni Franciszek Alszer i Władysław Gutkowski mają przydzieloną komasację i dział szczegółowy w Maszkowicach oraz dział szczegółowy w Czerńcu. Praktykanta agrarnego Stanisława Pieprzaka przydzieliłem czasowo do prac technicznych w Świniarsku i Chełmcu polskim.

Do protokołu Komisarza agrarnego wpłynęło w r. 1912 ogółem 326 ekshibitów.

Do tego sprawozdania dołącza się oprócz wykazów I, II, III i IV także sprawozdanie inspektora agrarnego Jana Krudysza.

Wykazu przedsięwziętych podróży urzędowych za IV. kwartał 1912 r. nie przedkładam, gdyż prócz podróży inspekcyjnej przedsięwziętej do wszystkich obszarów operacyi agrarnych, jaką podjąłem w październiku 1912 r., celem zapoznania się z prowadzonymi operacyami i przeprowadzenia kontroli postępu tych operacyi, byłem tylko na dochodzeniu informacyjnem w Wierchosławicach pow. Tarnów.

Powodem, że w IV. kwartale 1912 r. tak rzadko wyjeżdżałem do obszaru operacji agrarnych, była ta okoliczność, że w październiku zeszłego roku zorganizowałem biuro w Krakowie a czas późniejszy nie był odpowiedni do dochodzeń na miejscu.

Kończę moje sprawozdanie tą uwagą, że postęp prac w r. 1912 był bardzo mały, a przyczyny, które się na to złożyły, przedstawiłem w mojem sprawozdaniu z dnia 18. lutego 1913 r. L. 2 pr.

C. k. Sekretarz Namiestnictwa, jako c. k. miejscowy Komisarz agrarny.

Mięsowicz w. r.

Odpis.

Sprawozdanie roczne

inspektora agrarnego z czynności technicznego oddziału za rok 1912.

Zakres działania oddziału technicznego powiększa się stale z roku na rok, w ostatnich zwłaszcza czasach wpłynęła znaczna ilość prowokacji przeważnie w zachodniej części kraju o wdrożenie czynności działowo regulacyjnych i melioracji pastwisk. Wydział krajowy odnosił się kilkakrotnie do władz rządowych o stworzenie drugiej komisji w zachodniej części kraju, mając na oku tak przyspieszenie w toku będących czynności i rychlejsze podjęcie nowo zgłoszonych, jakoteż możliwość wywołania pomiędzy włościanami większej skłonności do komasowania gruntów. Ta ostatnia a właściwie główna gałąź czynności agrarnych, nie znalazła jeszcze należytego uznania w Galicyi zachodniej. Władze rządowe przychyłając się do powyższego wymagania, zamianowały drugiego komisarza agrarnego z siedzibą urzędową w Krakowie, skutkiem czego istniejący oddział techniczny został rozdzielony, — rozdział ten nastąpił z dniem 1. października 1912, przyczem podpisany objął kierownictwo oddziału technicznego. w Krakowie.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje przeto czynności całego oddziału do końca września, a poza tym terminem tylko czynności oddziału krakowskiego w obszarach przydzielonych Komisji krakowskiej. Wyjątek stanowią komasacja gminy Wyszatyce, tudzież niektóre regulacje (przeważnie w powiecie mieleckim), których to kierownictwo objął już w marcu nowo mianowany inspektor dla oddziału lwowskiego. Stan personalu przed rozdziałem był następujący: 2 adjunktów agrarnych, 5 asystentów, 8 praktykantów technicznych i 6 dyetaryuszy.

Z powyższego składu przydzieliła Komisya krajowa do oddziału w Krakowie, 3 asystentów, Józefa Nowaka, Oskara Scherera i Karola Pascheka, oraz 3 praktykantów: Jana Flachta, Franciszka Alszerę i Władysława Gutkowskiego, ponadto z dniem 1. grudnia nowo przyjętego praktykanta Stanisława Pieprzaka. Asystent Gawlikowski pozostał w czasowym przydzieleniu do tutejszego oddziału celem wykończenia rozpoczętych prac w Biegonicach. — Postęp prac w poszczególnych czynnościach agrarnych w przeciągu ubiegłego roku był stosunkowo nieznaczny, — tłumaczyć to należy częściowo rozdziałem robót i zmianą technicznego kierownictwa, bardziej jednak zaniedbaniem w prawidłowym toku postępowania administracyjnego, co samo przez się prace techniczne wstrzymuje.

Niemniej i to z całym naciskiem podnieść należy, że szeroko idąca i zasadnicza zmiana istniejącej ustawy i instrukcyi w znacznej części przyczynić by się mogła do umożliwienia szybszego przeprowadzenia czynności agrarnych i zmniejszenia ich kosztów. Z uwagi na dokonany rozdział komisyi, uważam za stosowne przedstawić w krótkości stan robót we wszystkich czynnościach agrarnych do chwili rozdziału.

1. Komasacya Chiszewice, pow. Rudki.

(Obszar 1237 ha, uczestników 911).

Prace techniczne rozpoczęto z wiosną roku 1904-go. przeprowadzono zdjęcia całego obszaru na podstawie sieci tryangulacyjnej, następnie oszacowanie gruntów i sprawdzenie faktycznego stanu posiadania. W trakcie tych czynności zgłosili uczestnicy żądanie włączenia do operacyi całej miejscowości łącznie z placami budowlanymi, a to w celu regulacyi względnie rozszerzenia miejscowości. Życzeniu temu uczyniono zadość, przyczem nawet wyjednano w Wydziale krajowym pewną subwencję na przeniesienie budynków dla tych uczestników, którzy ze swych pierwotnych placów budowlanych mieli ustąpić.

W następnym roku zestawione zostały rejestra stanu posiadania, tudzież wytyczono zaprojektowane na podstawie planu warstwowego wspólne urządzenie, w pierwszym rzędzie nowe drogi. W r. 1906 ułożony został projekt nowego podziału, spowodowanych głównie wadliwie przeprowadzoną bonitacją. Zmiana projektu zajęła czas do jesieni roku 1907-go – przyczem równocześnie wykonany został szereg robót przy wspólnych urządzeniach, a mianowicie wyrównanie dróg polowych, tudzież wykop najniezbędniejszych rowów przydrożnych i osuszających.

W grudniu nastąpiło wyłożenie planu. Załatwienie wniesionych zarzutów do komisyi krajowej a następnie odwołań do komisyi ministeryalnej zajęły czas do jesieni roku 1911-go. W międzyczasie przeprowadzono rozdział spółek, tudzież wykończono wykonanie dróg i rowów przydrożnych. Po załatwieniu zmian spowodowanych rekursami wciągnięto w rejestra wszystkie zmiany zaszele w ostatnich latach w stanie posiadania i przeprowadzono głosowanie nad planem. Skoro na podstawie wyniku głosowania uzyskało się podstawę do mającego nastąpić zatwierdzenia planu, przystąpiono z końcem roku 1911 do opracowania elaboratów dla sądu i katastru, które to czynności prowadzono przez cały przeciąg roku 1912-go, łącznie z czasowym wyjazdem kilku techników celem uzupełnienia potrzebnych do tego zdjęć, głównie odnośnie do zmian zaszełych w miejscowości.

2. Skniłówek komasacya pow. Lwów.

(Obszar 165 ha., uczestników 48)

Ponieważ pierwsze zgłoszone gminy obejmowały znaczne obszary i liczyły wielką ilość uczestników, przeto było do przewidzenia, że przeprowadzenie w tychże komasacyi, przy początkowo szczupłym personalu wymagać będzie stosunkowo dłuższego czasu. Korzystając z tego, że wpłynęła prowokacya z gminy Skniłówek, o małej ilości uczestników, postanowiła Komisya krajowa w pierwszym rzędzie wykonać tę komasację, aby przez to stworzyć pewien wzór dla innych czynności, oparty na krajowych stosunkach, a z drugiej strony zachęcić sąsiednie gminy w okolicy Lwowa do komasacyi. Czynność w tej gminie rozpoczęto z wczesną wiosną roku 1905 i doprowadzono już w jesieni tego roku do prowizorycznego oddania nowych ekwiwalentów. Następnie wykończono w szczegółach plan podziału, który w lecie roku 1906 został wyłożony. Załatwienie

rekursów i odwołań zajęło czas do wiosny roku 1908, poczem w zimie wypracowany został elaborat dla sądu i katastru. Nowy stan został w hipotece zaraz potem wprowadzony. — Ze strony katastru zwrócono w roku ubiegłym mapę nowego stanu, celem jej poprawienia i uzupełnienia, które to uzupełnienie też uskuteczniiono w myśl uwag c. k. Dyrekcji skarbu.

3. Komasaoya Lubliniec nowy pow. Cieszanów.

(Obszar 3588 ha., uczestników 1089)

Roboty rozpoczęto z wiosną roku 1904 od zdjęcia obszaru, w jesieni przeprowadzoną została bonitacja. W roku 1905 ograniczono roboty tylko do sprawdzenia faktycznego stanu posiadania przez jednego funkcjonariusza, reszta zaś personelu przydzieloną została do przeprowadzenia wspomnianej wyżej komasacji Skniłówka, dopiero w r. 1906 podjęto nadal ze zwiększonym personelem roboty w tej gminie.

W jesieni roku 1909 został plan komasacyjny bezpośrednio po wytyczeniu wyłożony. Uczestnicy nie objęli gruntów w prowizoryczne posiadanie, przeto wskutek wniesionych szeregu rekursów do Komisji krajowej a następnie 3 odwołań do Komisji ministerjalnej, zostały wszystkie dalsze prace techniczne wstrzymane. Wygotowano tylko w oddziale technicznym protokół do głosowania nad planem, z wiosną roku 1911, jak tylko zwrócone zostały z Komisji ministerjalnej wszystkie załączniki projektu. Od wyniku mającego się odbyć głosowania nad planem zależnem będzie podjęcie dalszych prac technicznych w tej gminie.

4. Komasaoya Skniłów pow. Lwów.

(Obszar 982 ha., uczestników 263)

Roboty rozpoczęto z wczesną wiosną roku 1907 i przeprowadzono do jesieni zdjęcie całego obszaru, oszacowanie gruntów, oraz sprawdzenie faktycznego stanu posiadania.

W ciągu roku 1908 przeprowadzono odbiór życzeń, a następnie wykonano projekt nowego podziału, tak, że już jesienią tego roku uczestnicy objęli nowe ekwiwalenta w prowizoryczne posiadanie. Z początkiem roku 1909 wyłożony został plan komasacyjny, a następnie w czasie załatwienia wniesionych rekursów, wykonany został projekt wspólnych urządzeń, a mianowicie wyrównanie względnie przełożenie dróg, budowa dojazdu do stacji kolejowej, wykop rowów przydrożnych i osuszających, oraz zakładanie przepustów betonowych. Załatwienie rekursów trwało do początku roku 1911. Po wprowadzeniu zmian wynikłych bądź to skutkiem orzeczenia Komisji ministerjalnej, bądź też powstałych w ostatnich latach w stanie posiadania, przystąpiono bezzwłocznie do opracowania elaboratów dla sądu i katastru, bez względu na to, że głosowanie nad planem nie zostało jeszcze przeprowadzone. Opracowanie tych elaboratów łącznie z potrzebnymi pomiarami na miejscu trwały w dalszym ciągu przez cały rok ubiegły.

5. Komasaoya Podbereźce pow. Lwów.

(Obszar 1083 ha., uczestników 375).

Roboty w tej gminie rozpoczęto późną jesienią 1908 roku od bonitacji gruntów i sprawdzenia faktycznego stanu posiadania. W ciągu zimy założone zostały rejestra stanu posiadania, a następnie przez lato 1909 przeprowadzono

zdjęcia całego obszaru. Ze względu, że w tej gminie tworzą łąki i role zupełnie odrębne kompleksa, przyczem do przewidzenia było, że w łąkach nastąpią tylko nieznaczne zmiany, rozdzielono odpowiednio cały tok postępowania w myśl życzenia uczestników tak, że najpierw przeprowadzono tylko plan komasacyjny dla gruntów ornych, który też już w jesieni 1910 roku został na miejscu wytyczony, — przyczem uczestnicy objęli nowe ekwiwalenta w prowizoryczne posiadanie.

W ciągu zimy i następnego lata wykończono i wytyczono cały projekt także co do łąk, przy równoczesnym wykonaniu wszystkich wspólnych urządzeń. W jesieni tego roku 1911 nastąpiło wyłożenie planu, — wniesione przytem zarzuty zostały dopiero w jesieni roku 1912 przedłożone do załatwienia Komisji krajowej. Dalsze prace techniczne zostaną podjęte dopiero po ostatecznym załatwieniu wszystkich rekursów.

6. Komasacya połączona z dzieleniem i regulacją Wyszatyce pow. Przemyśl.

(Obszar 1696 ha., uczestników 1125)

Roboty rozpoczęto późną jesienią 1908 roku od tryangulacji, którą jednak z powodu rychłego nastania zimy musiano przerwać i wykończyć dopiero w ciągu roku 1909. Zdjęcia obszaru, tudzież sprawdzenia faktycznego stanu posiadania, trwały przez lata 1909 i 1910, a częściowo także przez rok 1911, w którym to roku ustalono i wytyczono na miejscu sieć wspólnych urządzeń. Czynności techniczne napotkały w tej gminie na znaczne trudności ze względu na zaniedbany stan hipoteczny i niezgodność dat katastralnych tak co do stanu posiadania, jakoteż co do podstaw pomiarowych, zarówno przeto zdjęcia obszaru, jakoteż ułożenia rejestrów stanu posiadania i rejestru praw udziałowych, wymagały znacznego nakładu pracy.

Wymienione rejestra należało przytem utrzymywać w ciągłej zgodności stosownie do zachodzących zmian w stanie posiadania. Projekt podziału wykonano w ciągu roku 1912, przyczem uczestnicy objęli nowo wytyczone ekwiwalenta w prowizoryczne posiadanie.

Gmina Wyszatyce posiada znaczny obszar pastwiska, które jednak pozostawało dotychczas w stanie zupełnego zaniedbania. Celem podniesienia wydajności tego obszaru i polepszenia przez to warunków hodowli bydła, wdrożone zostało postępowanie regulacyjne. W tym celu zaprojektowano meliorację tego pastwiska a równocześnie opracowany został przez organa fachowe projekt zagospodarowania tegoż.

7. Dział generalny Piaski p. Lwów.

(Obszar 206 ha, uczestniczące cztery gminy).

Roboty w tej gminie prowadzono w latach 1907 i 1908. Po przeprowadzeniu zdjęć obszaru i oszacowania gruntów wygotowane zostały rejestr stanu posiadania i rejestr praw udziałowych, przy których to wyłożeniu wniesiono ze strony niechętnych podziałowi gmin zażalenie co do oszacowania. Po przeprowadzeniu rebonitacji tak gruntów jakoteż i kamieniołomów, wstrzymano dalsze prace techniczne. Gdy bowiem gmina Szczerzec wyjednała u władz politycznych zakaz użytkowania kamieniołomów jako zbyt blisko położonych cerkwi i budynków mieszkalnych, wniosły pozostałe gminy sprzeciw do ministerium, który dopiero w roku ubiegłym został odmownie załatwiony. Wobec czego prace techniczne mogą już być na nowo podjęte.

8. Dzielenie szczegółowe Chełmiec polski.

(Obszar 135 ha, uczestników 30).

Roboty w tej gminie rozpoczęto w jesieni roku 1908 od zestawienia i wyłożenia listy uczestników. Gdy jednak przeciwko liście wniesiono kilka zarzutów, zasystowano dalsze roboty techniczne do czasu załatwienia tychże. Ponieważ załatwienie tych rekursów zalegało przez czas dłuższy, odnieśli się w jesieni roku 1910 uczestnicy do Komisji z prośbą o przyspieszenie podjętej czynności uzasadniając swą prośbę ekonomiczną koniecznością przeprowadzenia tego działu, jakoteż temu, że rekursujące strony między sobą się pogodziły. Przystąpiono przeto bezzwłocznie do dalszych prac technicznych, przeprowadzono odnośne zdjęcia i oszacowania gruntów, założono prowizorycznie rejestr praw udziałowych i na podstawie tego opracowano po myśli uczestników projekt podziału.

Z wiosną 1911 roku wytyczono ten projekt na miejscu i wszyscy uczestnicy objęli swe ekwiwalenta w prowizoryczne posiadanie, pomimo, że sprawa rekursu w drodze administracyjnej nie została załatwiona. Z końcem roku 1912 uzupełniono istniejący projekt na podstawie zbadanych zaszłych zmian w stanie posiadania, tudzież uzupełniono zdjęcia, celem nawiązania projektu na kataster. Ostateczne wykończenie projektu nastąpić może dopiero po załatwieniu wymienionych wyżej rekursów.

9. Dzielenie szczegółowe Świniarsko, pow. Nowy Sącz,

(Obszar 133 ha, uczestników 43).

Wspólne grunta w tej gminie, obejmują dwa kompleksa, z których jeden położony jest przy miejscowości po lewym brzegu rzeki Dunajca, drugi zaś powierzchni mniejszy, położony po prawym brzegu. Ponieważ co do tego ostatniego obszaru toczył się spór sądowy z gminą Nowy Sącz, przeto pierwotnie objęto czynnością agrarną tylko obszar koło miejscowości.

Roboty rozpoczęto w jesieni roku 1908, w którym to czasie przeprowadzono zbadanie zgodności stanu faktycznego ze stanem przedstawionym na mapach katastralnych, następnie wyłożono listę uczestników, która przeszła bez rekursów i przeprowadzono oszacowanie gruntów na podstawie porozumienia. W ciągu zimy został wypracowany projekt podziału, który też zaraz z wiosną r. 1909 wytyczono na miejscu, poczem uczestnicy objęli swe ekwiwalenta w prowizoryczne posiadanie. Przez lato 1910 i 1911 wstrzymane zostały wszystkie techniczne roboty na miejscu, a to w tym celu, by przy końcowem postępowaniu włączyć do czynności także drugi obszar, skoro tylko spór sądowy zostanie załatwiony, gdy jednak komisja krajowa postanowiła w myśl dodatkowo wniesionej przez uczestników prowokacji traktować oba te obszary odrębnie, przeprowadzono w roku ubiegłym na miejscu uzupełniające dochodzenia i pomiary, celem sprostowania operatu podług obecnego stanu, oraz dla nawiązania całego projektu na zdjęcia katastralne, poczem przystąpiono do opracowania elaboratów dla sądu i katastru.

10. Dzielenie szczegółowe połączone z regulacją oraz częściowa komasacya Maszkowice pow. Nowy Sącz.

(Obszar 374 ha, uczestników 91).

Pierwotne zgłoszenie dotyczyło tylko podziału wspólnych pastwisk i krzaków o łącznym obszarze 280 ha. W trakcie czynności dali się uczestnicy nakłonić także do skomasowania 94 ha gruntów ornych, położonych w dolinie rzeki Du-

najca. Prace techniczne rozpoczęto w tej gminie w r. 1909 od zdjęcia obszarów, rozrzuconych po całym terytorium gminy w 10-ciu odrębnych przeważnie górzystych kompleksach. W ciągu roku 1910 wykonany został projekt dzielenia i komasacji, poczem w jesieni oddano wytyczone ekwiwalenta w prowizorycznym posiadaniu.

Po prowizorycznym wytyczeniu ekwiwalentów okazała się potrzeba rozszerzenia pierwotnej sieci dróg, a to głównie ze względu na interesa pośrednio interesowanych, które to interesa mogły dopiero w tej chwili na jaw wystąpić. Rozszerzenie tego projektu, jakoteż niektóre zmiany samego projektu podziału a następnie odgraniczenie ekwiwalentów wykonano w roku 1911, a bezpośrednio potem wypracowano i następnie wyłożono rejestr praw udziałowych, przeciwko któremu nie podniesiono ze strony uczestników żadnych zarzutów. Zdjęcia całego obszaru czynności starano się nawiązać początkowo w łączności na punkta trygonometryczne III-go rzędu. Podane jednak punkta okazały się niewystarczającymi tak co do ilości ich, jakoteż i dokładności ich, skutkiem czego oparte na nich zdjęcie wykazało znaczne zwichrzenie w stosunku do map katastralnych. Celem zatrzymania zgodności z operatem katastru, który w tym wypadku przysięto za podstawę czynności, przeprowadzone zostały w ciągu roku ubiegłego dodatkowe pomiary dla nawiązania projektu podziału i komasacji na stałe punkta katastru. Pomiary te przeprowadzono niezależnie od siebie, dla każdego z poszczególnych kompleksów odrębnie. W trakcie wykonania pozostają obecnie alekwa potrzebne do wyłożenia planu.

11. Dzielenie szczegółowe połączone z regulacją Biegonice, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 163 ha, uczestników 32)

Czynność w tej gminie rozpoczęto w jesieni roku 1910 od zestawienia i wyłożenia listy uczestników. Gdy podniesione przez pretendentów do udziału we wspólności zarzuty okazały się tak nieuzasadnione, że wprost wykluczonym było przychylenie ich załatwienie, nie wstrzymano dalszego postępu prac technicznych, a to z uwagi na wybitny interes samych uczestników.

Dla uzyskania znaczniejszej gotówki, potrzebnej na budowę kościoła w swej gminie, sprzedali uczestnicy część wspólnego obszaru, ponieważ jednak obszar ten zapisany jest w księgach gruntowych na rzecz gminy, przeto sąd złożył na razie całą tę kwotę w depozycie do czasu ustalenia uprawnień oraz ich udziałów przy sposobności wdrożenia postępowania działowo regulacyjnego. W przewidzianiu rychłego załatwienia sprawy zarzutów, prowadził oddział techniczny dalej rozpoczęte prace w latach 1911 i ubiegłym, postąpił przytem o tyle naprzód, że po przygotowaniu całego materiału potrzebnego do ułożenia natychmiast po załatwieniu zaległych rekursów, rejestru praw udziałowych, wykonał i wytyczył na miejscu projekt podziału, oraz przeprowadził wszelkie pomiary i obliczenia potrzebne do nawiązania tego projektu na kataster, jako podstawę czynności.

12. Dzielenie szczegółowe Bieńkówka, p. Myślenice.

(Obszar 72 ha, uczestników 23).

Czynność agrarna obejmowała dwie role tej gminy: Łachotówka i Króźłówka i polegała głównie na zdjęciu względnie uzupełnieniu częściowo już na gruncie istniejącego podziału, przyczem projekt skomasowania rozrzuconych udziałów nie znalazł u uczestników uznania. Przez lato i jesień roku 1910 wykonano prace te na roli Króźłówka, rozpoczęte roku następnego roboty na dru-

7

giej roli, przerwane zostały wskutek zastąpienia kierownika robót. Wykończono je zupełnie dopiero w ciągu roku ubiegłego, przyczem nawiązano też cały projekt podziału na stałe punkta katastru, oraz przygotowano cały operat do wyłożenia.

13. Dział generalny Łopatyn, powiat Radziechów.

(Obszar 121 ha, a uczestniczące 3 gminy).

Cały normalny tok postępowania wyczerpano w ciągu roku 1911 łącznie z opracowaniem planu gospodarstwa lasowego dla ekwiwalentu gminy Łopatyn. Z początkiem roku ubiegłego opracowano elaborat dla sądu i katastru, który to ostatni uzupełniono następnie w myśl poczynionych ze strony c. k. Dyrekcji skarbu uwag.

14. Dzielenie szczegółowe Wyglanowice, powiat Nowy Sącz

(Obszar 36 ha, uczestników 12).

W ciągu jesieni roku 1911 wypracowany został cały projekt podziału, a wytyczone na gruncie ekwiwalenta objęli uczestnicy w prowizoryczne posiadanie, bez podnoszenia jakichkolwiek zarzutów w trakcie całej czynności. W roku ubiegłym wyłożony został rejestr praw udziałowych, a następnie przygotowano cały operat do wyłożenia. Celem nawiązania projektu na stałe punkta katastru, poczynione zostały dodatkowo odpowiednie pomiary i odnośne obliczenia.

15. Dzielenie szczegółowe Obidza, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 46 ha, uczestników 80).

Roboty w tej gminie rozpoczęto z końcem lata 1911 roku — w ciągu zimy wypracowano projekt podziału, który też z wiosną roku ubiegłego wytyczono na miejscu i po skutecznym ograniczeniu przecinkami wszystkich ekwiwalentów oddano je uczestnikom w prowizoryczne posiadanie — poczem przeprowadzono pomiarowe nawiązanie projektu na kataster, opracowano rejestr praw udziałowych i przygotowano cały operat do wyłożenia.

16. Dzielenie szczegółowe Szczereż, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 48 ha, uczestników 13).

Roboty w tej gminie podjęto w roku 1911. Przy sposobności wyłożenia listy bezpośrednich uczestników przeprowadzono obchód granic, zdjęcie i oszacowanie obszaru. Ponieważ jednak przeciwko liście uczestników wpłynęło szereg rekursów, których sposób załatwienia trudny jest do przewidzenia — musiano wszystkie dalsze techniczne roboty przy tej czynności wstrzymać, aż do chwili załatwienia rekursów i ustalenia przez to liczby uprawnionych uczestników.

17. Dzielenie szczegółowe Moszczenica niżna w połączeniu z regulacją, powiat Nowy Sącz.

(Obszar 90 ha, uczestników 40).

Przedmiot czynności agrarnej w tej gminie stanowią dwa odrębne górzysłe kompleksa gruntowe, oznaczone na mapach katastralnych nazwami „Wyżne Lipie” i „Cyganowskie Lipie” (według miejscowej nazwy wyżne i dolne Lipie).

Kompleks Wyżne Lipie położony na południowo-wschodniej stronie od miejscowości, przylega do granicy gminnej od Moszczenicy wyżnej i Przesietnicy.

Środkiem obszaru od południowego wschodu ku północnemu zachodowi płynie potok rozdzielający te grunta na dwa główne stoki o znacznym nachyleniu szkarp, zarosłe przeważnie brzezina, miejscami rozrzucone są kępy świerczyny o średniej zwartości. W południowo-wschodniej stronie przecięty następnie jest ten obszar drogą t. zw. lipską, prowadzącą z Przesietnicy do Starego Sącza. Droga ta przecina w dalszym ciągu także drugi kompleks „Cyganowskie Lipie“, położony na północno-zachodniej stronie od miejscowości, przyległy do granicy gminy Stary Sącz i Barcice.

Obszar ten przecięty jest w kierunkach od południa ku północy i od zachodu ku wschodowi dwoma potokami na kilka spadzistych stoków zarosłych przeważnie zwartą olchą. Ponadto wchodzi w skład tego obszaru kilkumorgowy grunt orny przeznaczony na siedzibę wspólnego leśnego. Oprócz tych dwóch głównych kompleksów istnieje jeszcze kilka mniejszych parcel rozsianych wzdłuż potoku w obrębie miejscowości — co do tych nie życzą sobie jednak uczestnicy ich podziału, żądają tylko sprostowania wpisu hipotecznego i pozostawienia ich we wspólnej własności, jako wolny dostęp do potoka, na wypas gęsi, białenie płótna i inne wspólne cele gospodarze.

Roboty w tej gminie rozpoczęto z wiosną roku ubiegłego od zestawienia listy uczestników. Następnie przeprowadzono obchód granic i oszacowanie obszaru na podstawie porozumienia. Jako podstawę dla przeprowadzenia czynności przyjęto mapę katastralną — ponieważ jednak wewnątrz obszarów okazał się zupełny brak odpowiednich punktów stałych dla zdjęcia szczegółów i do nawiązania następnego wytyczenia, przeto założono szereg ciągów poligonalnych w nawiązaniu do wyszukanych i ustalonych punktów poza obrębem obszarów. Na obliczone te ciągi przeprowadzono zdjęcia całego obszaru, celem odtworzenia względnie częściowego wyróżniania granic, następnie zdjęcia oddziałów bonitacyjnych, oraz zdjęcie i wytyczenie istniejących i zaprojektowanych wspólnych urządzeń.

18. Dzielenie szczegółowe Czerniec pow. Nowy Sącz

(Obszar 163 ha, uczestników 35).

Obszar czynności agrarnej obejmuje szereg odrębnych kompleksów gruntowych położonych częściowo w dolinie rzeki Dunajca, częściowo po górach zamykających z obu stron tę dolinę.

Rozkład tych kompleksów jest następujący:

- I. Wikliny złożone z trzech niw:
 1. „Cypel“ położony po lewej stronie Dunajca.
 2. „Międzywodzie“ położone między nowym a dawnym korytem Dunajca.
 3. „Łęg“ położony po prawym brzegu Dunajca.
- II. „Lasek wialeńtowy“ (Borowina) położony po prawym brzegu Dunajca.
- III. Glinik położony w kierunku północno zachodnim od miejscowości po lewym brzegu Dunajca.
- IV. „Obłazy“ położone na zachód od miejscowości po lewym brzegu Dunajca.
- V. „Borki“ położone w kierunku zachodnio północnym od miejscowości po lewym brzegu Dunajca, przylegają od wschodu do gminy Łącko i składają się z trzech jedną całość tworzących niw „Jeżowa“, „Wygoń“ i „Sieraczka“.
- VI. „Borowa“ położona w kierunku zachodnio północnym od miejscowości po lewym brzegu Dunajca, przylega od północy do gminy Żagorzyn, od zachodu do gminy Zabrzeż.

Czynność w tej gminie rozpoczęto w połowie lata od wyznaczenia obszaru przez komisyjny obchód granic i zestawienia listy uczestników. Gdy prze-

ciwko wyłożonej liście nie podniesiono żadnych zarzutów, przeprowadzone zostało oszacowanie gruntów na podstawie porozumienia z wyjątkiem lasu, gdzie zasięgnięto opinii rzeczoznawcy. Następnie rozpoczęto zdjęcie obszaru, które jednak wymagać będą znaczniejszego nakładu pracy a to z uwagi, że znaczna część obszarów przylega do gruntów wspólnych lasów sąsiednich gmin, gdzie granice przeważnie są pozatracane tak, że zachodzi potrzeba odtwarzania ich na podstawie mapy katastralnej. Wyjątek stanowią tylko odgraniczenia od obszaru krajowego (gościniec krajowy) i obszaru zajętego pod regulację rzeki Dunajca, które to granice z delegatami odnośnych władz wyznaczono na miejscu.

Rozdział prac i personalu technicznego w poszczególnych czynnościach, jako też przewidziany program czynności w toku będących operacjach zestawione są w krótkości tabelarycznie w załączonych wykazach III. i IV.

Kraków. w lutym 1913 r.

Inspektor agrarny :

Jan Krudysz w. r.

